

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה-עיכוב ביצוע

בפני בקשה לעיכוב החלטת הממונה לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 4 באפריל 2023 שלא לאשר העסקת העוררת במעון יום " [REDACTED]" (להלן – העובדת או המבקשת).

דחיפות עיכוב הביצוע ברורה שכן מדובר בפגיעה בחופש העיסוק של עובדת במעון בו היא מועסקת לפי הטענה למעלה מ-15 שנה. כל זאת כשממילא מדובר במקצוע ששכר נמוך בצידו.

רקע

החלטת הממונה כלפי העוררת התקבלה נוכח העובדה כי "קיים מידע פלילי על שמה, מתקיים כנגדה הליך פלילי בגין תקיפה סתם – חסר ישע ע"י אחראי מתאריך 18/04/2022", כך לפי סעיף 2 בהחלטה. לפי תדפיס מידע פלילי מיום 11 במאי 2023 (להלן – תדפיס מידע פלילי) מדובר בתיק חקירה שנפתח לעובדת בחשד לעבירה מיום 18 באפריל 2022 (להלן – האירוע).

הממונה נסמך, כך לפי סעיף 6 בעמוד 1 להחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי – בהן העבירה בגינה קיים תיק חקירה לעוררת, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. לשיטת הממונה, על המבקש את ההעסקה, גם אם התיק נמצא רק בשלבי חקירה משטרתית, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור.

השימוע והטיעונים

השימוע נערך בכתב בלבד.

העוררת העבירה לממונה טיעונים באמצעות בא-כוחה. במישור העובדתי, הטיעונים כללו התייחסות לאירוע בגינו נפתחה החקירה, לחקירה עצמה, ובפרט לכך שהצילומים ממצלמות המעון נמצאים בידי המשטרה מחודש מאי 2022, ולניסיונה המקצועי של העובדת.

בהתייחס לטענות שהועברו לממונה במסגרת השימוע נכתב בסעיף 6 להחלטת הממונה: "בכתב תגובת מרשתת לא היה די בכדי להפריך חזקה זו", הא ותו לא.

טיעוני הערר

העובדת הגישה ערר ובקשה לעיכוב ביצוע באמצעות בא-כוחה.

עיקרי טענות הערר:

1. באשר לאירוע בגינו קיים תיק החקירה – ביום 19 באפריל 2022 הוגשה תלונה למשטרה על ידי אם של פעוט במעון. לפי הטענה, העוררת אינה מכירה את המתלוננת והכירה את הפעוט רק ימים ספורים בעת הגשת התלונה. העוררת מכחישה את האפשרות שתקפה או פגעה בפעוט.
2. באשר לחקירה – ביום 1 במאי 2022, לפני יותר משנה, סרטונים ממצלמות המעון מועברות לידי המשטרה. תשעה חודשים מאוחר יותר, ביום 7 בפברואר 2023, העוררת נחקרת במשטרה, שם כאמור הכחישה שתקפה או פגעה בפעוט.
3. בין לבין ועד להחלטת הממונה, העוררת המשיכה לעבוד במעון.
4. באשר לניסיונה המקצועי של העוררת - במכתב שצורף לערר ולטיעונים בשימוע, מנהלת העמותה, שלטענתה מפעילה את המעון שביקש את העסקת העוררת, פירטה כי העובדת מועסקת במעון "מזה כ-16 שנים" ומסבירה באריכות כי מדובר במטפלת ש"מהווה אידיאל למקצוע". לערר צורף גם מזכר מאת רכז חקירות תחנת שלם מיום 23 באפריל 23, במענה לפנית ב"כ העוררת מיום 15 במרץ. לפי המזכר, התיק עדיין בחקירה ובסיומו יועבר לגורמי תביעה עם הצילומים: "בסיום חקירה יועבר התיק לגורמי תביעה עם המצלמה לאור הראיות".

דיון

בחודשים האחרונים הוועדה ערה למספר גדל של בקשות עיכוב ביצוע ועררים המוגשים על רקע דומה לזה המתואר בבקשה (ראו למשל, 25/22, 26/22, 6/23, 19/23).

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאורש לא להורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. לפי הממונה, כדי לסייע לו בהפעלת שיקול הדעת נקבע "נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום" (להלן – נוהל רישום פלילי). כפי שצוין בהחלטות רבות של הוועדה, יישומו של הנוהל מעלה קשיים מהותיים.

כך למשל, לשיטת הממונה, הנוהל קובע חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה – מרגע שהוגשה תלונה נגדו כך שמרשמה בתדפיס המידע הפלילי על שמו - לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה.

יתר על כן, לשיטת הממונה על המבקשת מוטל הנטל להפריך חזקה זו כאשר ברי כי אין לה גישה לחומרי החקירה וכלל לא ברור מה לעמדת הממונה דרוש ומספיק כדי להרים נטל זה. זאת כאשר הממונה לא הציג פירוט או מידע אודות האירוע עצמו, למרות שממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה חלפה כשנה.

דווקא בטענות העוררת צוין בפירוש שסרטוני מצלמות האבטחה נלקחו על ידי המשטרה, ואת המועד בו נחקרה העוררת במשטרה. כן צורפה התייחסות הנהלת המעון למקצועיות של העוררת.

לכל אלה לא התייחס הממונה כלל וכלל, והסתפק באמירה כוללת שהובאה לעיל.

הממונה הוא אורגן במשרד החינוך, ככזה יש לו גישה לדוחות הפיקוח על המעון וכל מידע נוסף שאמור להיות קיים במערכת. אך בהחלטתו הממונה לא מתייחס למידע כזה, אלא רק לשורה המציינת קיומו של תיק חקירה במשטרה. תיק שעל פניו אכן מתנהל בעצתיים.

כפי שצוין בהחלטות ועדה קודמות, הוועדה מבינה את העומס הבירוקרטי שחוק הפיקוח מטיל על המערכת. רוחב היריעה ושיקול הדעת החריגים שניתנו לממונה, לצד העובדה שהפיקוח על מעונות היום עדיין בשלבי הטמעה, וגם זאת בשיטה שונה מהותית מהנהוגה כלפי גני הילדים ובתי הספר היסודיים – כל אלה נדרשים

לעיבוד שדורש עוד זמן ולמידה. אלא כשמדובר בהחלטות שמשמעותן פגיעה בחופש העיסוק, במיוחד של אוכלוסייה עובדות חלשה, הנטל הבירוקרטי שלעצמו אינו מספיק כדי להצדיק את קבלת החלטה בהסתמך על כללי אצבע בלבד.

הנמקה, ביסוס על מידע עובדתי ובחינה ספציפית של כל מקרה הן דרישות בסיסיות שעל הרשות המינהלית לקיים במימוש סמכותה. עצם קיומו של כלל אצבע בנוהל אינו עונה על חובת ההנמקה שנקבעה בחקיקה ראשית, ובמקרה זה חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958.

שוב ושוב יודגש, הממונה לא טען שקיימות אצלו תלונות לגבי עבודתה של העוררת, אלא כל שנשמך עליו הוא המידע המצוין ב"תדפיס מידע פלילי" על שמה של העוררת. כלומר הממונה לא הציג או טען שקיימות אצלו אינדיקציות לפעילות לא תקינה של המעון או של העוררת למעט עצם קיומו של תיק חקירה פתוח בתחנת המשטרה זה למעלה משנה מבלי שהועבר לפרקליטות, ומבלי שהמשטרה תציג הערכת זמן כלשהי.

כמו כן, התנהלות הממונה – שהחל בהליך שימוע רק כ-10 חודשים לאחר פתיחת החקירה, אינה מצביעה על צורך דחוף בהפסקת עבודתה של העוררת, ובוודאי כאשר מדובר בשלב מאוחר בשנת הלימודים. ככל שיש כזה, על הממונה להציגו.

החלטה

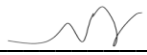
נוכח כל האמור לעיל, ובהתאם לסמכותי לפי חוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992, אני מורה בשלב זה על ביצוע עיכוב החלטת הממונה לשנת הלימודים תשפ"ג.

הממונה רשאי להגיש עמדה לגבי עיכוב ביצוע ההחלטה עד ליום 15 ביוני, שם יפרוט את המידע העובדתי שעמד בפניו בעת קבלת ההחלטה ויענה על השאלות הבאות:

- הממונה יענה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, האם קיים אצלו מידע עובדתי אודות המקרה בגינו קיים לעוררת תיק חקירה, וכיצד הגיע המידע אליו. אם קיים אצלו מידע כזה, הממונה יסביר באיזה אופן ניתן להציג מידע זה לוועדת הערר.
 - הממונה יפרט מהו המידע שקיים אצלו או שיכול להיות קיים אצלו, ובכלל זה דוחות פיקוח, ושניתן ללמוד ממנו לגבי עבודתה של העוררת או לגבי התנהלות המעון שביקש את העסקתה של העוררת. הממונה יצרף את המידע, יבאר אותו ויפרש מה ניתן ללמוד ממנו.
- הממונה רשאי שלא להגיש עמדה כאמור ביחס לעיכוב הביצוע, אלא לענות על שאלות אלה במסגרת תגובה לערר שתוגש עד ליום 31 ביולי 2023, וישתמע מכך שהממונה אינו רואה מניעה בעיכוב ביצוע ההחלטה בנסיבות הנוכחיות; אז יוארך עיכוב הביצוע ללא צורך בהחלטה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023. לאחר תגובת הממונה יקבע מועד לדיון.

על החלטה זאת ניתן לערור לבית המשפט לעניינים מינהליים במועדים הקבועים בחוק.

ניתנה היום, יום ראשון א' סיון תשפ"ג, 21 מאי 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר